

Skolestruktur i Bardu kommune

Arbeidsgruppe
Bardu kommune
01.09.2021

Innhold

Bakgrunn for arbeidet	2
Mandat	2
Gjennomføring av utredningsarbeidet.....	3
Sentrale føringer og anbefalinger	4
Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler	4
Saksbehandling ved eventuell nedleggelse av skoler	4
Andre lover og forskrifter:.....	4
Skolestørrelse	4
Elevtall i Bardu-skolen	5
Elevtallsutvikling i Bardu og ved den enkelte skole	6
Dagens skolestruktur	10
Areal og kapasitet.....	10
Nedre Bardu skole	10
Øvre Bardu skole	10
Bardu skole og kulturarena	11
Pedagogiske, organisatoriske og samfunnsmessige faktorer	11
Økonomisk bærekraft.....	11
Skolene som arbeidsplass:	11
Kultur på ny skole	11
Bolyst	12
Reisetid for elever	12
Beregnet reisetid til Setermoen	13
Strukturmuligheter	13
Økonomiske konsekvenser av strukturendringer	14
Økonomiske forutsetninger:	14
Scenario 1: Nedleggelse av Nedre Bardu skole	14
Scenario 2: Nedleggelse av Øvre Bardu skole og SFO	16
Fremtidig bruk av bygningsmasse	16
SFO ved Nedre Bardu skole:	17
Skoleledelse og administrasjon	17
Kjøp av skoleplasser i Målselv kommune	17
Kommunaldirektørens vurdering	19
Bibliografi	20

Bakgrunn for arbeidet

Kommunestyret i Bardu kommune vedtok i forbindelse med behandling av budsjett- og økonomiplan for 2021 – 2024 et punkt om utredning av skolestrukturen i Bardu kommune.

Arbeidsgruppen ble nedsatt medio juni 2021 av kommunedirektøren og har bestått av:

- Stine Jakobsson Strømsø, kommunedirektør
- Eva Merete Bjørkeli, HTV Utdanningsforbundet
- Berit Carho, fung. Enhetsleder/barnehagefaglig rådgiver
- Tonje Holkestad, rektor Øvre Bardu skole
- Vanja B. Hovde, rektor Nedre Bardu skole, fra 01.08.21 rektor Bardu ungdomsskole
- Heidi Midttun, rektor Setermoen skole
- Marianne Bjørnsen, kst. rektor Bardu ungdomsskole, fra 01.08.21, inspektør Bardu ungdomsskole
- Siri Olset Øverbø, økonomisjef
- Frank Jørgensen, kst. rektor Nedre Bardu skole fra 01.08.21

Arbeidsgruppen har hatt fire møter og arbeidet mellom møtene.

Bardu kommune har de siste årene hatt betydelig merforbruk, og det er identifisert behov for å ta ned kostnader. Kommunestyret har vedtatt et større omstillingsprogram, som har påvirket alle kommunens enheter. Tross mange tiltak, er behovet for reduserte kostnader og/eller økte inntekter for å skape et budsjett og en økonomiplan som balanserer fortsatt i aller høyeste grad et faktum. Bardu kommune ferdigstiller også ny skole; Bardu skole og kulturarena, noe som gjør at også kostnader til å betjene lån påvirker kommunens økonomiske situasjon ytterligere.

Mandat

Utgangspunktet for mandatet er kommunestyrets vedtak i sak 28/21 «forslag til rammer for budsjett 2022 – 2025»:

- 1) Foreslåtte rammer for økonomiplanperiode 2022 – 2025 vedtas som et utgangspunkt i arbeidet med budsjett 2022 og økonomiplan 2022 – 2025.
- 2) Administrasjonen bes vurdere strukturelle endringer i Bardu-skolen. Utredning skal fremlegges for politisk behandling høsten 2021 med mål om budsjettbalanse og bærekraftig drift for kommunen
- 3) Administrasjonen bes også om å vurdere endringer mellom rammeområdene for å sikre tilstrekkelig tjenestenivå på alle lovpålagte oppgaver.

Oppfølgingen av vedtaket ses i sammenheng med tidligere politisk vedtak om vurdering av 1-10-skole. Arbeidsgruppens vurderinger og konklusjoner presenteres imidlertid i to separate rapporter hvorav denne omhandler fremtidig struktur i Bardu-skolen.

Mandatet til arbeidsgruppen ble utformet av kommunedirektør og lyder som følger:

Tre scenarier skal presenteres:

- 1) Overføring av elever ved Nedre Bardu skole til ny skole
- 2) Overføring av elever ved Øvre Bardu skole til ny skole
- 3) Overføring av elever ved Nedre Bardu skole og Øvre Bardu skole til ny skole

Dette skal vurderes opp mot å bevare eksisterende struktur. I tillegg skal det vurderes 1-10 skole ved den nye barne- og ungdomsskolen i Bardu jf. gjeldende kommunestyrevedtak.

I tillegg skal det vurderes hvorvidt SFO- og barnehage tilbud kan videreføres ved i lokalene til grendeskolen.

Som følge av vedtaket, ønsker kommunedirektøren å gjøre en forsvarlig utredning av fremtidens struktur i Bardu-skolen. Følgende skal være en del av utredningen og lage bakgrunnen for innstilling til vedtak:

- Oppdatert oversikt over barnetalls- og elevtallsprognoser for Bardu kommune, fordelt på eksisterende skoler
- Vurdere økonomisk besparelse ved nedleggelse av Nedre Bardu skole og Øvre Bardu skole, herunder blant annet følgende:
 - Vurdere økt behov for lærerressurser ved ny skole
 - Vurdere økt behov for andre personalressurser ved ny skole (eks. renhold, fagarbeider/miljøterapeut og ledelse)
 - Vurdere endrede forutsetninger ift skoleskyss
 - Vurdere kjøp av skoleplasser i Målselv kommune
 - Vurdere endrede driftsutgifter for gjenværende SFO/barnehage i Øvre og Nedre Bardu
- Vurdere sosiale og faglige konsekvenser av nedleggelse av Nedre Bardu skole og Øvre bardu skole, herunder blant annet følgende:
 - Økt reisetid for barna
 - Større klasser
 - Andre sosiale og faglige konsekvenser
 - Bolyst ved grendeskolen
- Vurdere fremtidig bruk av bygningsmasse til kommunale tjenester (SFO, barnehage) i forlengelse av eventuell nedleggelse av Nedre Bardu skole og Øvre Bardu skole
- Rapport med forslag skal politisk behandles innen ultimo september 2021.

Arbeidsgruppe: Arbeidsgruppen består av en representant for de tillitsvalgte, samt rektorer ved Nedre Bardu skole (samt konstituert rektor fra 01.08.21), Øvre Bardu skole, kst. rektor ved Bardu ungdomsskole og rektor ved Setermoen skole. Skoleeier ved Berit Carho og kommunedirektør Stine Jakobsson Strømsø. Økonomisjef tiltrer også. Arbeidsgruppen ledes av kommunedirektøren.

Gjennomføring av utredningsarbeidet

I etterkant av vedtaket ble det nedsatt en arbeidsgruppe bestående av representanter for Bardu-skolen, skoleeier og administrasjon. Arbeidsgruppens medlemmer har stor grad av innsikt i driften av Bardu-skolen, og har høy skolefaglig kompetanse. Tillitsvalgt fra Utdanningsforbundet har deltatt i arbeidsgruppen som fullverdig medlem.

Det er alltid et spørsmål knyttet til hvor stor grad av involvering en slik arbeidsgruppe har. Kommunedirektøren mener imidlertid at måten oppdraget er løst på, sikrer ivaretagelse av ulike stemmer. Skolestruktur-saker er ofte preget av debatt og tidvis av høy temperatur da lokaliseringen av skoler har effekt for elvene og deres foreldre, så vel som for beboere i et lokalsamfunn. Dette er

meget forståelig, og gjør at utredningsarbeidet må preges av etterrettelighet og transparens. Referater fra arbeidsgruppens møter er publisert i kommunens saksbehandlingssystem og medarbeidere er orientert om arbeidet via kommunens kommunikasjonskanal «Yammer».

Sentrale føringer og anbefalinger

Opplæringsloven og forskrifter til denne er først og fremst det som regulerer grunnskoleopplæringen i Norge. Dette vil i noen grad påvirke en prosess hvor man ser på skolestruktur i en kommune.

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler

Forskriften trådte i kraft 01.01.1996 og blir ofte kalt for barnas arbeidsmiljølov. Forskriften inneholder krav til det fysiske og sosiale miljøet, og stiller krav til bl.a. ansvarsforhold, internkontroll, plikt til opplysning og informasjon, tilsyn, sanksjoner og klage.

Formålet med forskriften er å bidra til at miljøet i barnehager og skoler fremmer helse, trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygger sykdom og skade. Forskriften forutsetter at den enkelte skole skal godkjennes. Dette gjelder også nye skoler. Det er kommuneoverlegen som er godkjenningmyndighet i Bardu kommune.

Saksbehandling ved eventuell nedleggelse av skoler

Utdanningsdirektoratet har i forskrift 2-2012, gitt en beskrivelse av saksbehandlingsregler for eventuell skolenedleggelse med bakgrunn i Opplæringsloven. Elever har i henhold til opplæringsloven rett til å gå på den skolen som ligger nærmest bostedet. Dette kalles også for «nærskoleprinsippet». Kommunen kan i forskrift beskrive dette gjennom bruk av skolekretser. Bardu kommune har ikke lenger skolekretser, og det er således opp til foreldrene å velge hvilken skole barnet skal gå på. Barnekonvensjonen er tatt inn i norsk lov siden 2003, dette pålegger kommunen å vektlegge «barnets beste» i alle saker som omhandler barn. (Utdanningsdirektoratet, 2012).

Det foreligger ingen fastsatte saksbehandlingsregler, og nedleggelse av skoler representerer heller ikke enkeltvedtak som kan påklages. Det anbefales imidlertid at kommunen gjennomfører en prosess som belyser alle sidene av en eventuell skolenedleggelse, og ivaretar medvirkning samt har to måneders høring.

Forskriften sier følgende om vedtak om endring i skolestruktur i en kommune: *«Hverken opplæringsloven eller annet regelverk har innholdsmessige regler for endring av skolestruktur, det vil si regler for når det er lovlig eller ulovlig å legge ned eller opprette en skole. Avgjørelser knyttet til skolestruktur ligger i kjerneområdet av den kommunale handlefriheten. En avgjørelse må bygge på et kommunestyrets økonomiske, politiske og samfunnsmessige prioriteringer.»* (Utdanningsdirektoratet, 2012).

Andre lover og forskrifter:

Både Byggeteknisk forskrift (TEK17) og Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven tar for seg forhold som kan ha konsekvenser vurdering av skolestruktur. Så langt arbeidsgruppen kan se, har ikke disse noen direkte påvirkning på spørsmålene i denne saken. Verken Setermoen skole, Nedre Bardu skole eller Øvre Bardu skole er universelt utformet ihht gjeldende byggeteknisk forskrift.

Skolestørrelse

SSB fører oversikt over skolestørrelse i Norge. I Norge er små skoler med elevtall mellom 0-99, mellomstore skoler er skoler med elevtall mellom 100 – 299, og store skoler som har 300 elever eller flere.

Skolar og elevar etter skolestørleik. Prosent						
	Grunnskolar			Elevar		
	0-99 elevar	100-299 elevar	300 elevar eller meir	0-99 elevar	100-299 elevar	300 elevar eller meir
2013	31,1	40,3	28,7	7,2	36,8	56,0
2014	30,7	40,0	29,3	7,1	36,2	56,7
2015	30,4	40,0	29,6	6,9	36,1	57,0
2016	29,8	40,0	30,2	6,6	35,5	57,9
2017	29,5	39,8	30,7	6,6	34,8	58,6
2018	28,7	40,1	31,2	6,2	34,6	59,2
2019	28,3	39,7	32,0	6,1	33,8	60,2
2020	28,0	39,9	32,2	6,1	33,8	60,1

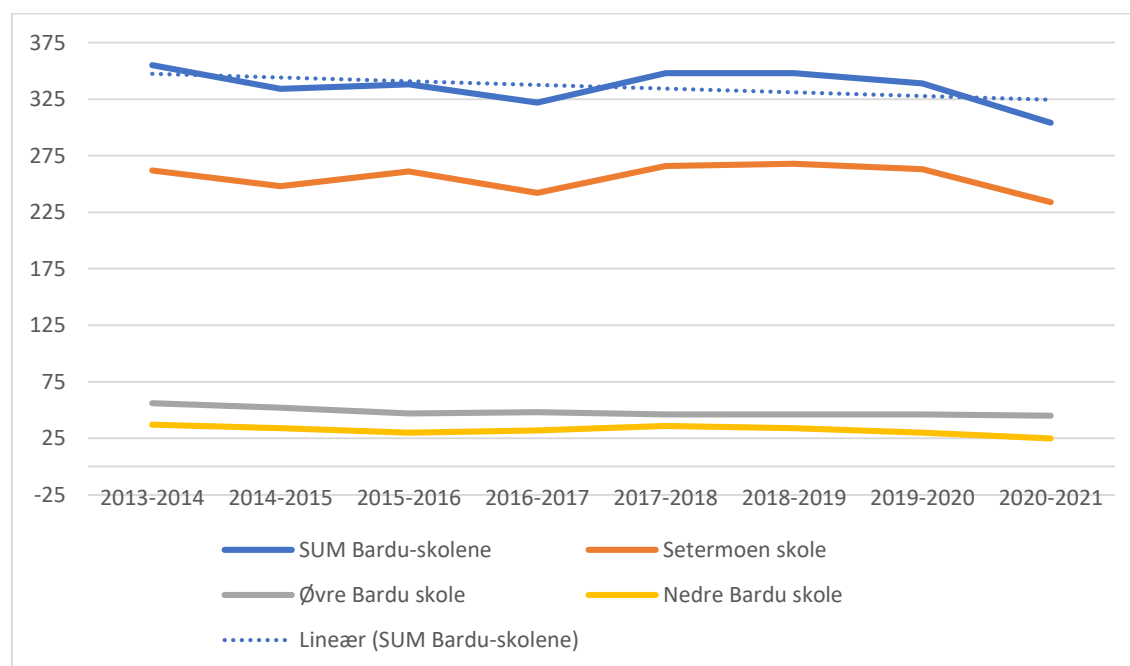
Figur 1 Skolestørrelse i Norge 2013 - 2020

Tallene fra 2013 og frem til i dag viser en reduksjon i andelen skoler med 99 elever eller færre. Samme trenden ses på andelen elever som går på en skole med mindre 99 elever eller færre.

I hvilken grad størrelsen på skolene har effekt på barnas læring virker å være uklart. Tone H. Sollien (2008) har gjort en sammenstilling av kvalitet og skolestørrelse. Det er gjort relativt lite forskning i Norge på dette, og Solliens konklusjoner støtter seg langt på vei på internasjonale funn, som i alle fall i noen grad er mindre relevante for norske forhold hvor skolestørrelse følger noe andre dimensjoner enn hva som er vanlig i andre land. Funnene spriker, og det kan i lys av forskning både argumenteres for godt tjenestetilbud ved både store og små skoler.

Elevtall i Bardu-skolen

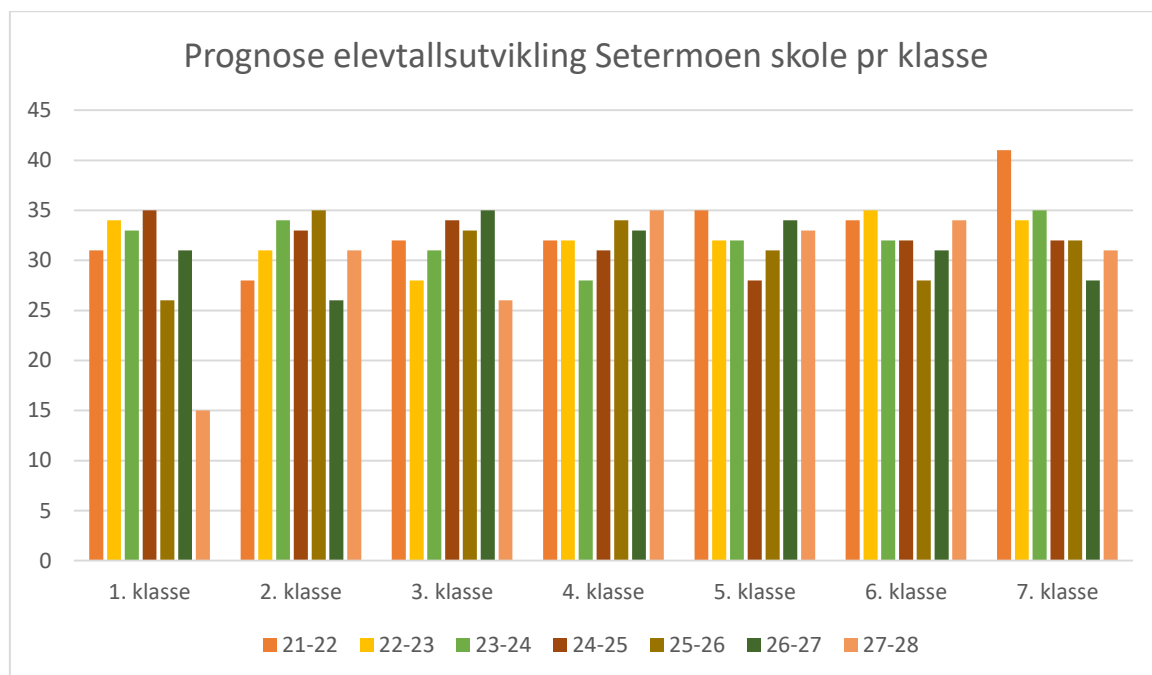
Grafen viser oversikten over elevtallsutviklingen fra 2013 og frem til forrige skoleår.

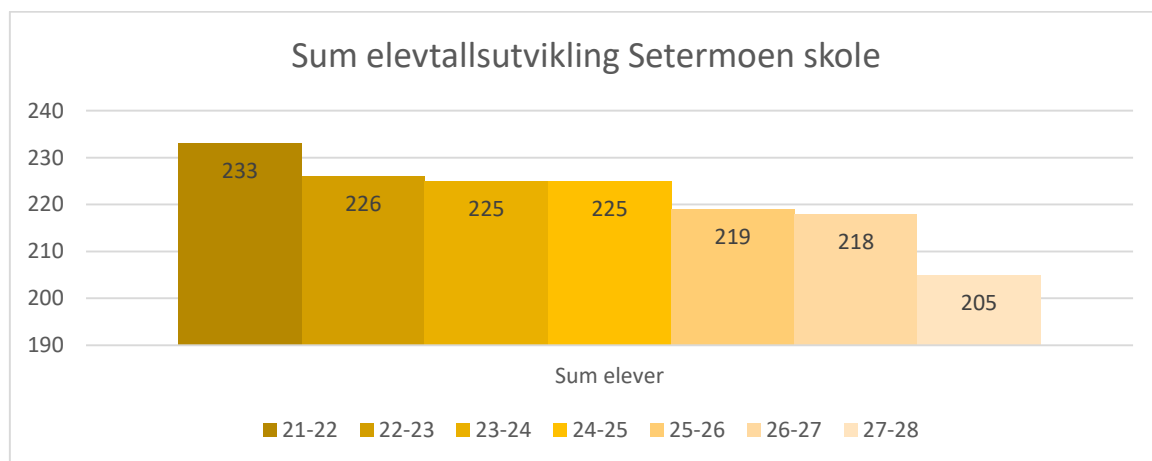
Figur 2 Elevtallsutvikling 2013-2021

Elevtallsutvikling i Bardu og ved den enkelte skole

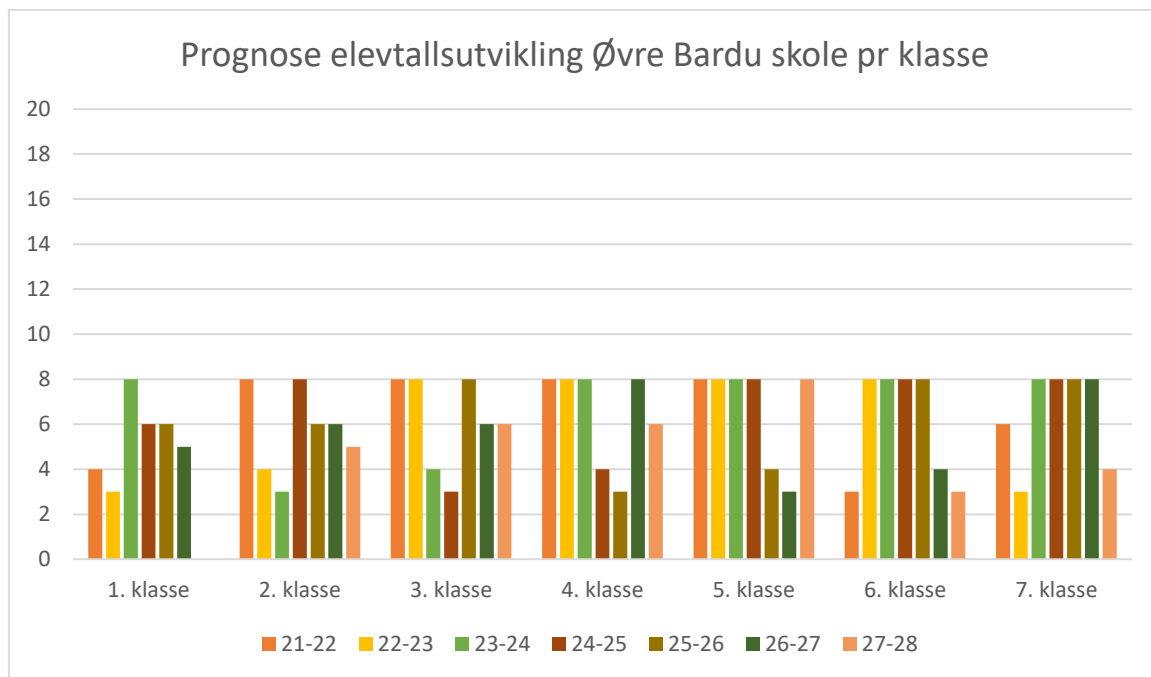
Det er utarbeidet prognoser for elevtall ihht bosted på alle skolene i Bardu. Basis for disse tallene er folketall oppdatert 15.06.21 fra folkeregisteret.

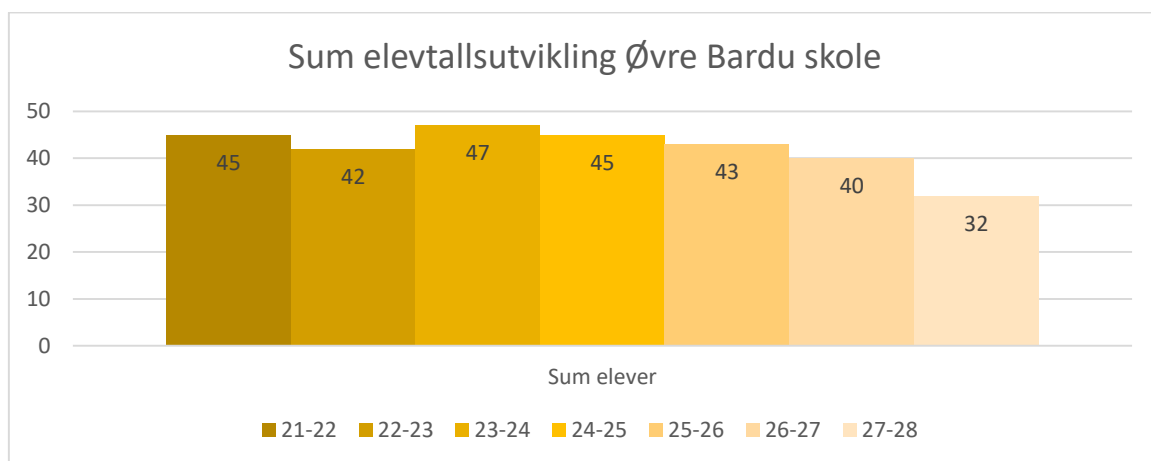
Figur 3 Prognose elevtallsutvikling Setermoen skole pr klasse

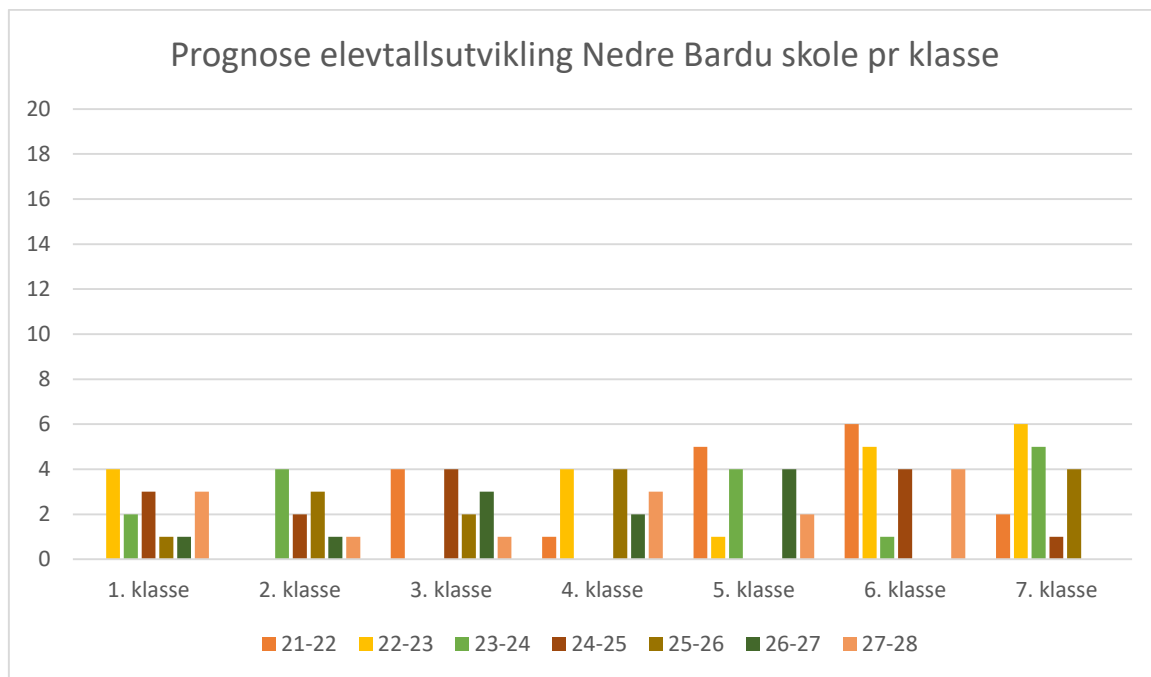
Figur 4 Prognose elevtallsutvikling Setermoen skole summert

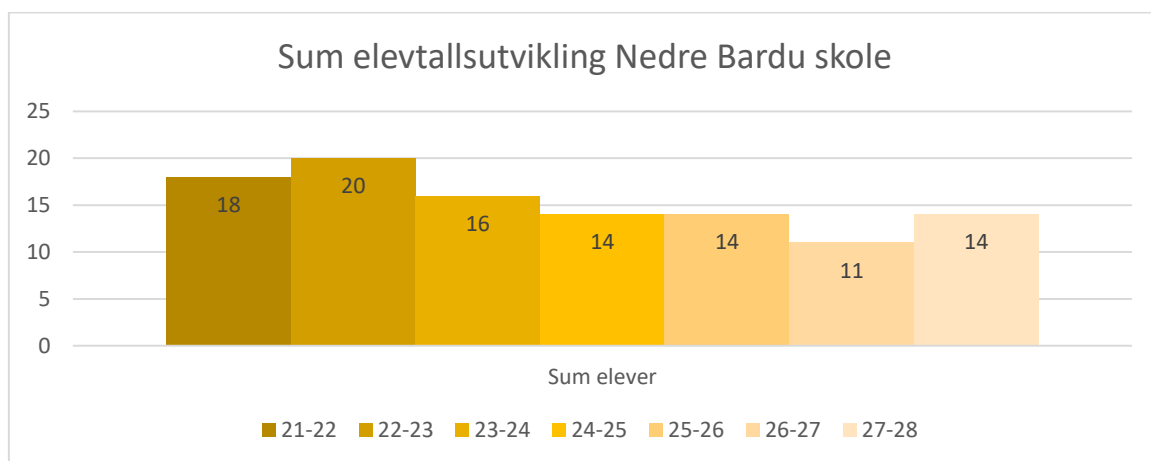
Figur 5 Prognose elevtallsutvikling Øvre Bardu skole klasse

Figur 6 Prognose elevtallsutvikling Øvre Bardu sum

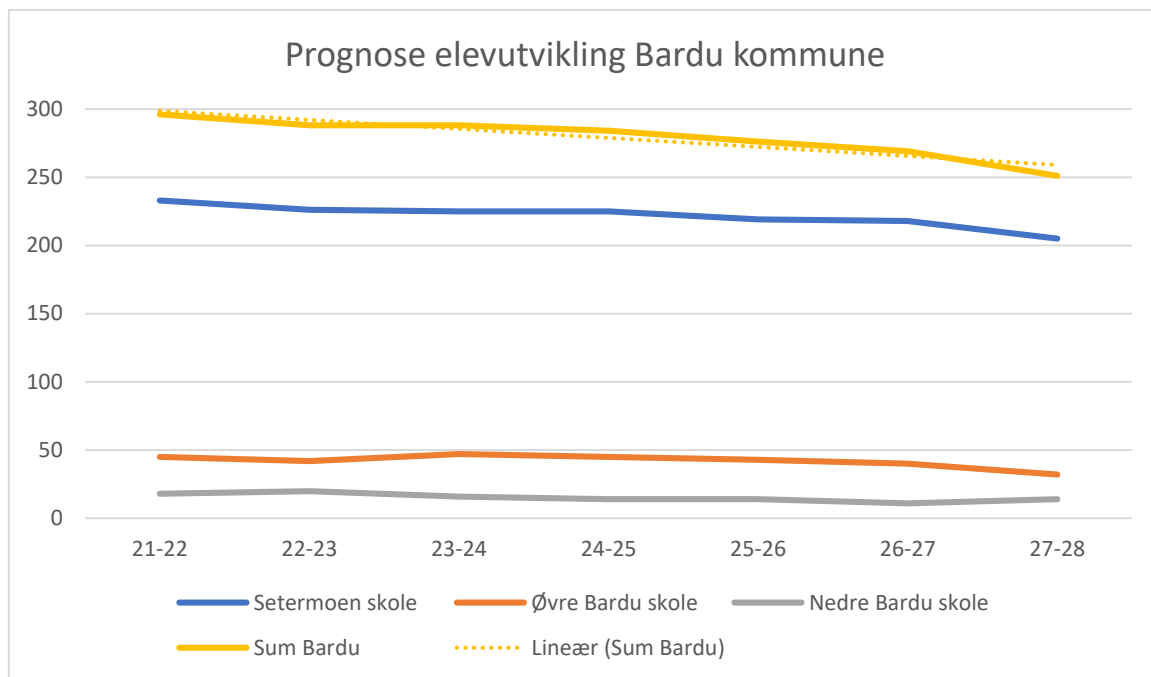

Figur 7 Prognose elevtallsutvikling Nedre Bardu klasse

Figur 8 Prognose elevtallsutvikling Nedre Bardu sum

Alle skolene har fallende elevtall. Den samlede tabellen om prognose for elevtall i Bardu kommune viser de tre skolene parallelt, samt samlet prognostisert elevtall for hele Bardu kommune.

Figur 9 Prognose elevutvikling Bardu kommune

Ved en eventuell sammenslåing av klassetrinnene, vil barneskoletrinnet på nye Bardu skole og kulturarena ha to parallelle klassetrinn i hele prognoseperioden.

Dagens skolestruktur

Bardu kommune har i dag tre offentlige barneskoler; Nedre Bardu skole, Øvre Bardu skole og Setermoen skole. Kommunestyret vedtok i sak 70/17 å bygge en ny skole etter utredninger hvor spørsmålet har vært om hvorvidt Setermoen skole og Bardu ungdomsskole skulle pusses opp, eller om ny(e) skole(r) skulle bygges. Valget falt til slutt ned på å bygge to nye, om enn samlokaliserte, skoler på Setermoen.

Bardu skole og kulturarena er etter planen ferdig ultimo 2021. Skolen har plass til 480 elever (inkludert ungdomsskole), og således tilstrekkelig plass til alle Bardus barne- og ungdomsskoleelever, også tatt i betraktning en eventuell økning i andelen elever.

Bardu kommune har ikke skolekretser, og elevene kan i dag tilnærmet fritt velge mellom skolene i kommunen.

Areal og kapasitet

Nedre Bardu skole

- Hvor mange barn er det plass til?
 - o Skolen er bygd som en tre-delt barneskole. Skolen var ferdig i 1984 for trinnene 1-6. Påbygg i 1997 med plass til SFO/6-åringer. Plass til ca. 60 elever i dagens arealer.
 - Gymsalbygg med garderober, møterom, grupperom, kjøkken og tekniske rom: Ca.400 kvadratmeter.
 - Skolebygg med klasserom, administrativ del, Sfo, kjøkken, sløydsal og ganger: Ca.663 kvadratmeter. (Hvert klasserom er på ca.63 kvadratmeter.)
- Byggets beskaffenhet:
 - o Både gymsal og skolebygg krever et utvendig vedlikehold m.h.t. maling og utskifting av utvendig panel enkelte steder (tak er skiftet ut på begge bygg i den senere tid). Vinduer er også moden for utskifting.
 - o Innvendig er det på tide å skifte ventilasjonsanlegg. (jf. rapport Ramböll 2010) I dag er deler av kjeller avstengt (tilfluktsrommet) pga. luftkvalitet/fukt.

Øvre Bardu skole

- Hvor mange barn er det plass til?
 - o Inntil 80 elever
- Arealer:
 - o Fem klasserom fra ca 34-70 m2
 - o To grupperom
 - o Ett skolekjøkken /grupperom
 - o Lite bibliotek/møterom
 - o Sløyd/kunst og håndverksrom
 - o Liten gymsal
 - o Administrasjonsfløy med 5 kontorrom, personal og møterom
 - o Stort uteområde og nærområde som aktivt brukes som klasserom
- Byggets beskaffenhet
 - o Opprinnelig skolebygg fra 1958. Bygd på i mange omganger, sist i 2008 da barnehagen ble bygget i tilknytning til eksisterende skolebygg. Hoveddelen av skolebygget ble da ombygd og renoveret.
 - o Deler av bygget er tilrettelagt for funksjonshemmede.

Bardu skole og kulturarena

Bardu kommune får nytt skolebygg for barne- og ungdomsskolen. Det er plass til 330 elever på barnetrinnet og 150 på ungdomstrinnet. Bygget er i henhold til gjeldende forskrifter.

Pedagogiske, organisatoriske og samfunnsmessige faktorer

Arbeidsgruppen har sett på ulike forhold som fagfornyelse, bruk av lærerkrefter m.v. i et strukturperspektiv. Vi kan ikke se at fagfornyelsen og eventuelle fremtidige tiltak innen dette området påvirkes verken positivt eller negativt av endring i skolestrukturen.

Læreryrket er i dag langt mer spesialisert enn tidligere. Det innebærer blant annet krav til økt kompetanse og lærerspesialister. I en så liten skole som Nedre Bardu skole, kan dette være problematisk da færre lærere må ivareta et større spekter. Ved Øvre Bardu skole, anses dette ikke for å være en stor utfordring i lys av de kravene som nå foreligger.

I dag har alle skolene lærerspesialister og fagveiledere. Dette oppleves som en styrke, da kompetanse og erfaring kan deles på tvers av skolene. I en situasjon hvor vi kun har én barneskole, kan det bli færre funksjonsstillinger, noe som kan føre til et svakere kompetansemiljø i Barduskolen.

Økonomisk bærekraft

Når elevtallet i grunnskoler endrer seg, får det konsekvenser for kostnadene for drift av grunnskoler. Generelt, og selv om unntak kan finnes, kan vi si at flere elever gir lavere driftskostnad pr elev, mens færre elever fører til det motsatte. I Bardu kommune har vi over år hatt en reduksjon i elevmassen, noe som har ført til at kostnadene pr elev har økt.

Endring i skolestrukturen vil føre til at kostnadene pr elev i Bardu reduseres da kommunen i større grad oppnår stordriftsfordeler ved drift av færre enheter.

Skolene som arbeidsplass:

Undervisningspersonale og andre medarbeidere i Bardu-skolene er tilsatt i kommunen, ikke ved den enkelte skole. Ved eventuelle endringer i skolestrukturen vil enkeltansatte kunne måtte bytte arbeidssted.

En vil også kunne komme i overtallighetsproblematikk, også hva gjelder skoleledere og merkantilt personell. Dette vil måtte håndteres i en egen prosess hvor enhet for oppvekst, kultur og integrering (OKI), får bistand fra kommunens HR-avdeling. På grunn av kjent turn-over og at en del av stillingene er midlertidige og større på enheten, er det ikke forventet at overtalligheten resulterer i oppsigelser. Risikoen er til stede, men erfaring fra barnehagene ift nedleggelser er at vi ikke har måttet si opp folk på grunn av turn-over. I skolen er det litt andre forhold, men det er liten sannsynlighet for at overtallighet vil føre til oppsigelser, men kan føre til omplasseringer i forhold til arbeidsplass.

Kultur på ny skole

Bardu kommune er som nevnt i slutfasen i bygging av ny barne- og ungdomsskole «Bardu skole og kulturarena». Uavhengig av eventuell endring i strukturen i Bardu-skolen, må det gjennomføres et arbeid for å sikre at det skapes en god og hensiktsmessig kultur ved ny-skolen. Elementer som kan

nevnes i den sammenhengen er at barneskole og ungdomsskole skal samlokaliseres, nye lokaliteter skal tas i bruk. Dersom også en eller begge grendeskolene skal inn i Bardu skole og kulturarena, så vil dette også måtte hensyntas. Kommunedirektøren har gitt HR-sjef, Anne Løkse Berthinussen og fung. Enhetsleder OKI, Berit Carho i oppdrag å være prosjektledere på dette arbeidet.

Bolyst

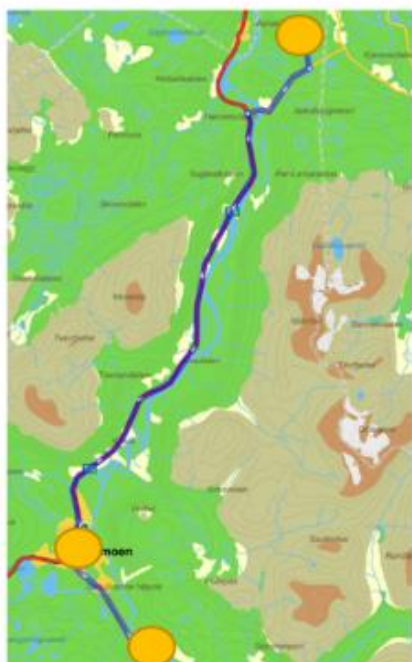
Årsaken til at vi velger å bosette oss en plass er kompleks. Praktiske forhold som geografisk lokasjon, lokale tjenestetilbud som butikk, barnehage og skole og tilgjengelige tomter eller boliger kobles sammen med følelsesmessige forhold.

Det er ingen tvil om at praktiske forhold, som blant annet lokale tjenestetilbud, er svært viktige for hvorvidt man bosetter seg en plass. Stadige diskusjoner om strukturendringer og eventuelle nedleggelser av tjenestetilbud som skole og barnehage kan også påvirke bolyst og muligheten den enkelte opplever å ha til å bosette seg der en vil.

Nedleggelse av en eller begge grendeskolene, kan ha konsekvenser for muligheten og viljen til å bosette seg, kanskje særlig i Nedre Bardu.

Reisetid for elever

Ved nedleggelse av grendeskoler, vil det føre til endringer i reisetiden for barn som er elever ved disse skolene.

Figur 10 Kart

Fra Setermoen skole til Øvre Bardu skole er det 6 km og fra Setermoen skole til Nedre Bardu skole er det 20 km. Selvsagt bor ikke alle elevene i direkte tilknytning til skolene, for noen vil det dermed måtte påregnes ytterligere reisetid fra bolig til eventuell ny skole på Setermoen.

Retten til skyss til skole er beskrevet i rundskriv 2-2019 fra Utdanningsdirektoratet. I kapittel 5.1 beskriver «Skoleskyss må organiseres slik at eleven får en akseptabel reisetid. Dette følger av forarbeidene til loven. I vurderingen av hva som er akseptabel reisetid må gangtid og tid med transportmiddel sees i sammenheng. Det må også tas med hvor lang ventetid eleven har før og etter skolen. Det er altså den totale tiden som eleven bruker fra han eller hun drar hjemmefra og til opplæringen starter, og fra opplæringen er slutt til eleven er hjemme om ettermiddagen som utgjør den samlede reisetiden. Det er særlig viktig å organisere skyssen for de som går på første trinn slik at reisetiden blir så kort som mulig. Kommunen kan gi retningslinjer for hva som vil være akseptabel reisetid, men disse vil kun være et utgangspunkt for den videre vurderingen. Hensynet til at eleven får tilstrekkelig fritid og tid hjemme taler for å avgrense reisetiden så mye som mulig. Hensynet til effektiv og rasjonell organisering av skyssen kan på den annen side tilsi at alle elever må godta en viss reisetid.»

Bardu kommune har ingen veileder som skisserer akseptabel reisetid for elever i Barduskolen. Troms fylkeskommune har vedtatt Skyssreglement for Troms (Troms fylkeskommune, 2014). I dokumentet er det ikke konkretisert forsvarlig reisetid, men også her vises det til at det er barnets totale reisetid som skal vurderes: “Skoleskyssen skal organiseres slik at elevene får et rasjonelt og økonomisk forsvarlig skyssstilbud. Herunder må reisetid og gangavstand være akseptabel med tanke på elevens alder, trafiksikkerhet og fremkommelighet.”

Beregnet reisetid til Setermoen

Bosted	Reisetid én vei
Bones	50 min
Kistefossen	30-35 min
Åsen-Fjellstadveien	50 min
Bjørnsmo-Granberg	47 min
Strømsli	30 min
Inset	40 min
Sørmo	45 min

Det tenkes en buss på østsida med Åsen og Fjellstadveien. En buss på vestsida med Bjørnsmo og Granberg. Tid målt til Nedre Bardu skole. oppover dalen også to busser en på sør og en på østerdalssiden ift Øvre Bardu skole. Eventuell ventetid i bytte mellom busser er ikke tatt med.

Strukturmuligheter

Bardu kommune har tre grunnskoler. Det arbeides i disse dager med slutføring av nye Bardu skole og kulturarena. Alternativene til skolestruktur som foreligger er:

- 1) Opprettholdelse av dagens struktur
- 2) Nedleggelse og overføring av elever fra Nedre Bardu skole
- 3) Nedleggelse og overføring av elever fra Øvre Bardu skole
- 4) Nedleggelse og overføring av elever fra både Øvre og Nedre Bardu skoler

Økonomiske konsekvenser av strukturendringer

Økonomiske forutsetninger:

- Budsjett 2021 er brukt som basis for tallene som er presentert i saken, merk at et lavere budsjett i 2022 og 2023 vil føre til lavere besparelse i 2022 og 2023 enn det som fremkommer i denne utredningen
- Besparelsene som er lagt inn representerer helårseffekter, og vil altså tidligst kunne effektueres skoleåret 2022 – 2023 for budsjett 2023 og økonomiplan 2023 – 2026.
- Endring i bruk av spesialundervisning, både økning og reduksjon vil kunne påvirke bruttotallene. Eksisterende kostnader for spesialundervisning ved skolene er derfor videreført i beregningene som ligger til grunn
- Alle kostnader til skolemateriell, IKT følger elevene, og representerer ikke reduserte utgifter
- Det er ikke tatt hensyn til kostnader direkte knyttet til nedleggelse og flytting
- Det er ikke tatt hensyn til at det kan bli en overgangsperiode frem til full besparelse vises i regnskapet

Besparelser på budsjettene til skole er hovedsakelig knyttet til antall lærere, utgifter som følger elevene er ikke regnet som besparelse, da dette er utgifter som må videreføres i budsjettet til den nye skolen. Utgifter knyttet til fastlønn, pensjon og arbeidsgiveravgift er ikke i sin helhet ført som en besparelse, dette pga. lønnsforskjeller og sannsynligheten for at en med lav lønn (ufaglærte) eventuelt blir omplassert i kommunen er større enn at en med høy lønn blir det. På bakgrunn av dette er det brukt 80% besparelse på lønn, heller enn 100 %.

Nedleggelse av Øvre Bardu Skole og Nedre Bardu skole kan føre til økte utgifter for Setermoen skole som ikke gjenspeiles i beregningene under:

Setermoen skole: økte kostnader: 0 – 550 000 kr

Det vil være to parallell-klasser ved dagens elevtall ved Setermoen skole, dette er uendret ved flytting av elever fra Nedre Bardu skole og Øvre Bardu skole. I utgangspunktet vil utgifter knyttet til lærere være den samme, med unntak av spesialundervisning som følger elever. Dette er hensyntatt i beregning av besparelser ved nedleggelse av grendeskoler da dette ikke vil bli en besparelse.

Det kan komme behov for to kontaktlærere per klasse og økt behov for rammetimer pga. leseplikt. Økt behov vil da utgjøre ca. 100 000 kr, utover de 300 000 kr som blir overført fra budsjettet til Øvre Bardu skole.

Det kan komme behov for tilpasset opplæring, dette kan utgjøre ca. 450 000 kr. Dette i tilknytning til at klassene blir større enn tidligere.

Eventuelle økte utgifter knyttet til SFO-tilbud for elever fra Øvre Bardu skole er ikke tatt med.

Scenario 1: Nedleggelse av Nedre Bardu skole

Av et budsjett på ca. 4,6 mill. kr er det beregnet til å spare ca. 3,6 mill. kr ved nedleggelse av skolen, dette innebærer også avhending av skolebygget. I tillegg kommer besparelser i forbindelse med bygg og vedlikehold på mellom 670 000 og 960 000 kr pr år.

SFO holdes utenfor i dette regnestykket da ny struktur på SFO ikke er fastsatt og alternativene for hvordan denne skal driftes er mange. Det vil med andre ord kunne ligge en fremtidig besparelse ved nedlegging av SFO. Budsjettet til SFO er ca. 434 000 kr.

På Nedre Bardu skole er det pr i dag, ingen elever med enkeltvedtak og dermed ikke behov for spesialundervisning som følger med til ny skole.

Nedre Bardu skole	
Budsjett NBS 2021	4 588 000
Utgifter som videreføres	1 279 000
20 % lønnskostnader (inkl. merkantil 10 %)	854 000
Utgifter til utstyr som følger elevene	217 000
Utgifter knyttet til skolebygget	208 000
Skyssutgifter	400 000
Inntekter i budsjettet som følger elevene	- 400 000
Besparelser ved nedleggelse	3 309 000
80 % lønnskostnader - alle lønnsposter	3 573 000
Utgifter til utstyr som ikke følger elevene	91 000
Økte skyssutgifter	- 300 000
Eventuell tilleggsbesparelse ved avhending av bygget	208 000
Strøm, kommunale avgifter og avfallshåndtering	208 000

Bygg og vedlikehold

Det vil være besparelser ved drift og vedlikehold av bygget, størrelsen på dette avhenger av om bygget skal eies eller om det skal avhendes. Begge alternativene legges inn.

Bygg og vedlikehold (samfunn og utvikling)	
Besparelse uten avhending	670 000
Renhold	300 000
Vedlikehold	150 000
Brøyting	120 000
Strøm ute	-
Forsikring	100 000
Besparelse med avhending	960 000
Renhold	300 000
Vedlikehold	150 000
Brøyting	200 000
Strøm ute	10 000
Forsikring	300 000

Scenario 2: Nedleggelse av Øvre Bardu skole og SFO

Av et totalt budsjett på ca. 6,9 mill. kr (6,5 mill. på skole og 0,4 mill. på SFO) er det beregnet å spare ca. 2,5 mill. kr ved nedleggelse av skolen og ca. 400 000 kr ved nedleggelse av SFO, til sammen ca. 2,9 mill.

Øvre Bardu skole	
Budsjett ØBS 2021	6 495 000
Utgifter som videreføres	3 983 000
20 % lønnskostnader	450 000
Lønn spesialpedagogiske tiltak (2,7 år inkl. sos.kost)	2 290 000
Funksjonstillegg kontaktlærere	162 000
Nedsatt undervisning kontaktlærere	140 000
Lønn merkantil stilling 23 %	128 000
Utgifter til utstyr som følger elevene	191 000
Skoleskyss (økn. 60 000)	450 000
Økt kostnad ved inntektsbortfall	130 000
Kostnader knyttet til prosjekt	42 000
Besparelser ved nedleggelse	2 512 000
80 % lønnskostnader - alle lønnsposter	2 562 000
Utgifter til utstyr som ikke følger elevene	140 000
Økte skyssutgifter	- 60 000
Økt kostnad ved inntektsbortfall	- 130 000
Budsjett SFO ØBS	390 000
Full besparelse ved avvikling av SFO	390 000

Bygg og vedlikehold

Det er ikke lagt inn noe besparelser knyttet til bygg og vedlikehold. Det vil kunne være en liten besparelse knyttet til renhold, men ettersom skole og barnehage har fellesområdet som fortsatt på ha renhold vil ikke denne besparelsen bli så stor. Det vil ikke bli besparelse på brøyting da skole og barnehage deler parkeringsplass. Bygget må forsikres og det må betales strøm.

Ved eventuell annen bruk av Øvre Bardu skole, må det gjøres bygningsmessige korrigeringer. Dette vil generere utgifter som ikke er kostnadsberegnet i denne rapporten.

Fremtidig bruk av bygningsmasse

Ved Nedre Bardu skole, er gymsalen i bruk som samfunnshus for bygda på ettermiddags- og kveldstid. Vurdering av avhending av hele eller deler av bygningsmassen eller bruk av denne til andre formål vil måtte vurderes.

Øvre Bardu skole er nevnt som alternativ plass for andre typer kommunale tjenester fra eldreomsorg med dagsenter til barnehage for en større andel av kommunens barnehagebarn. Arbeidsgruppen har ikke tatt stilling til videre bruk av lokalene, men anser at det med bygningstekniske endringer vil kunne bli brukt til annen aktivitet. Dette er heller ikke kostnadsberegnet.

SFO ved Nedre Bardu skole:

Det kan bli utfordringer for foresatte som har barn som tilhører Nedre Bardu skole å bruke SFO på Setermoen. Det er knyttet til avstand og at mange av de som bor i nærområdet arbeider i Målselv kommune. Arbeidsgruppen har sett på følgende løsninger.

- 1) Morgen-SFO i Nedre Bardu (samarbeid med barnehagen) eller ettermiddags-SFO på Setermoen. Krever justering av åpningstider på Setermoen, eller buss ned til Nedre Bardu barnehage på ettermiddagen.
- 2) Morgen og ettermiddags-SFO i Nedre Bardu. (Ikke noe å anbefale pedagogisk og sosialt for elevene.)
- 3) Kjøp av SFO-tilbud i Målselv.
- 4) Bare SFO-tilbud på Setermoen.

Dette er ikke kostnadsberegnet utover det som er beskrevet over. Arbeidsgruppen ønsker tilbakemeldinger på hvilke alternativ som er mest hensiktsmessig.

Skoleledelse og administrasjon

Strukturen kommunen i dag har representerer 2,16 årsverk til rektor ved skolene, 0,55 årsverk til inspektør og 0,79 årsverk til merkantile funksjoner.

Skoleledelse og administrasjon				
	Rektor	Inspektør	Merkantil	SUM
Setermoen skole	92	55	46	193
Øvre Bardu skole	62		23	85
Nedre Bardu skole	62		10	72

Spørsmålet rundt andel årsverk til skoleledelse og merkantile funksjoner vil det arbeides videre med frem mot et eventuelt endelig vedtak i kommunestyret.

Kjøp av skoleplasser i Målselv kommune

Som ledd i utredningen har Bardu kommune undersøkt kostnader for kjøp av skoleplasser i Målselv kommune. Dette særlig med tanke på elever bosatt i Nedre Bardu skole. Kjøp av skoleplasser i annen kommune er adressert både i høringsinnspill i forkant av sak 20/21 samt på folkemøtet i Nedre Bardu i mai 2021.

Tilbakemelding fra Målselv kommune, er at prisen pr skoleplass tilsvarer 153 003 pr elev pr år (pr 2020). Kostnader for spesialundervisning for elever som har krav på det, kommer i tillegg.

	Et års skolegang	Tre års skolegang	Syv års skolegang
En elev	153 003	459 009	1 071 021
Tre elever	459 009	1 377 027	3 213 063
Fem elever	765 015	2 295 045	5 355 105
Ti elever	1 530 030	4 590 090	10 710 210

Figur 11 Estimerte kostnader kjøp av skoleplasser

Kostnadene er estimert ut fra kostra-tallene for 2020. Avhengig av antall elever, og antall år vil kostnadene variere. Kostnadene er eksklusiv eventuell spesialundervisning.

Kommunaldirektørens vurdering

I rapporten er det sett på økonomiske og andre forhold knyttet til vurdering av strukturendringer i Bardu-skolen. Kommunale tjenestetilbud og kanskje særlig skole og barnehageaktivitet, er viktig for bolyst og trivsel. Vi ser en økende trend i nedleggelser av mindre skoler i Norge og et redusert elevtall i Bardu på alle barneskolene.

Bardu kommune har over flere år hatt betydelige regnskapsmessige merforbruk. Det har ført til at alle enheter og avdelinger har måttet redusere kostnadene. Tross vedtatte, og helt eller delvis gjennomførte tiltak, må kommunen fortsatt redusere kostnader/øke inntekter. I lys av overnevnte, anbefaler kommunedirektøren nedleggelse av Nedre Bardu skole og Øvre Bardu skole. Kommunedirektøren anbefaler ikke generelt kjøp av skoleplasser i Målselv kommune.

Dersom dette vedtas, vil elevene innplasseres på respektive klassetrinn ved Bardu skole og kulturarena. I den forbindelse er det viktig å arbeide med å skape én skole som består av tre tidligere skoler, og at ikke elevene fra de tidligere grendeskolene må assimileres inn i en allerede eksisterende kultur. OKI har oppmerksomhet på dette arbeidet, også uavhengig av diskusjonen om strukturendringer da dette er viktige forhold også når to skoler flytter inn i ett skolebygg og i større eller mindre grad skal sameksistere. Nedleggelse av grendeskolene fører også til at lærere, skoleledere og annet skolepersonale påvirkes. HR vil sammen med OKI kjøre en egen prosess på dette forutsatt at kommunestyret vedtar nedleggelse av en eller begge grendeskoler.

I rapporten fremkommer det noe lavere grad av samlet besparelse sammenlignet med tall som har vært beskrevet tidligere. Vi har valgt å være konservative i anslagene, samt å legge en del forutsetninger inn i tallene. Dette gir høyere grad av sikkerhet i tallene som legges frem.

Rapporten sendes nå til politisk behandling, den vil deretter sendes på høring med tanke på at endelig vedtak fattes innen utgangen av 2021. Høringen vil ta form som ordinær høring med skriftlige tilbakemeldinger fra avdelinger, grupper og enkeltpersoner som anser seg som berørt.

Videre vil kommunedirektøren måtte arbeide videre med en del av de forholdene som enda ikke er fullt ut adressert i rapporten. Dette omhandler blant annet fremtidig skoleledelse/merkantile ressurser, bruk av bygningsmasse og ikke minst det viktige arbeidet for å sørge for at Bardu skole og kulturarena får en egen skoleidentitet bygget på det beste fra Barduskolen, uavhengig av om den har elever fra alle skolene.

Bibliografi

Sollien, T. H. (2008). *Sammenheng mellom skolestørrelse og kvalitet*. Asplan Viak.

Troms fylkeskommune. (2014). *Skoleskyssreglement for Troms*. Troms fylkeskommune.

Utdanningsdirektoratet. (2012, 03 15). *Udir*. Hentet fra
<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/narskole-og-skolekretsgrenser/udir-2-2012---behandlingen-av-saker-om-skolenedleggelser-og-kretsgrenser/>

Figurer

Figur 1 Skolestørrelse i Norge 2013 - 2020	5
Figur 2 Elevantallutvikling 2013-2021.....	5
Figur 3 Prognose Setermoen pr klasse	6
Figur 4 Prognose Setermoen skole summert	6
Figur 5 Prognose elevantallutvikling Øvre Bardu skole klasse.....	7
Figur 6 Prognose elevantallutvikling Øvre Bardu sum.....	7
Figur 7 Prognose elevantallutvikling Nedre Bardu klasse.....	8
Figur 8 Prognose elevantallutvikling Nedre Bardu sum.....	8
Figur 9 Prognose elevutvikling Bardu kommune.....	9
Figur 10 Kart	12
Figur 11 Estimerte kostnader kjøp av skoleplasser	18